

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego**

Warszawa, dnia 13 października 2010 r.

**Pan
Rafał Szmytke
Prezes
Polskiej Organizacji Turystycznej**

KNO-4101-03-05/2010
P/10/070

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolował realizację przez Polską Organizację Turystyczną (*POT*) zadań w zakresie promocji kultury polskiej na świecie w latach 2009-2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 15 września 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W latach 2009-2010 (I półrocze) *POT* na dofinansowanie promocji Polski i jej kultury przeznaczyła łącznie 46.720 tys. zł, w tym: w 2009 r. – 31.316 tys. zł, w I półroczu 2010 r. – 15.404 tys. zł, co stanowiło odpowiednio 70,7% i 42,5% kosztów ogółem.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez *POT* zadań na rzecz promocji Polski, w tym wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w sektorze turystyki.

Formułując pozytywną ocenę, *NIK* uwzględniła w szczególności opracowanie przez *POT* *Marketingowej strategii Polski w sektorze turystyki na lata 2008-2015*, której założenia zostały następnie uszczegółowione w rocznych planach działalności *POT*. W efekcie, w 2009 r. *POT* promowała turystykę miejską i kulturową, eksponując przede wszystkim dziedzictwo historyczno-kulturowe, ofertę wydarzeń kulturalnych, regionalną kuchnię i tradycje największych polskich miast, w tym również w kontekście przygotowań Polski do organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 (*EURO 2012*).

W 2010 r. motywem przewodnim działalności promocyjnej na rynkach zagranicznych były miejsca i wydarzenia kulturalne związane z Fryderykiem Chopinem – w 200. rocznicę jego urodzin.

Wprowadzony przez POT system identyfikacji graficznej wraz z logo i sloganem promocyjnym zapewnił jednolitą oprawę działań komunikacyjno-marketingowych, wydawnictw oraz wzmocnił ich przekaz. Natomiast wdrożenie systemu monitoringu działań promocyjnych pozwoliło na zwymiarowanie efektów ich realizacji, w tym m.in. na określenie wartości artykułów i audycji radiowych oraz telewizyjnych publikowanych/emitowanych w wyniku organizacji podróży studyjnych, liczby wejść na strony internetowe Polskich Ośrodków Informacji Turystycznej (POIT), a także liczby touroperatorów, którzy wprowadzili do swoich katalogów polską ofertę turystyczną.

Istotna dla promocji Polski była organizacja konkursu pn. *Najlepszy produkt turystyczny*, w wyniku którego dotychczas wyłoniono m.in. 64 produkty turystyki kulturowej, cztery turystyki wiejskiej, które następnie promowano w trakcie międzynarodowych targów. POT podejmowała szereg inicjatyw na rzecz podniesienia jakości obsługi turystów zagranicznych, w tym przede wszystkim wdrożyła program pn. *Telefon bezpieczeństwa*, certyfikowała punkty informacji turystycznej, standaryzowała oznaczenia atrakcji turystycznych na autostradach i drogach szybkiego ruchu oraz rozwijała stronę internetową m.in. poprzez dodawanie nowych wersji językowych, uruchomienie profili na portalach społecznościowych.

Warta podkreślenia jest także inicjatywa reorganizacji POIT, zmierzająca do ich regionalizacji lub przekształcenia w tzw. *home office*, jak również działania POT na rzecz budowy konsorcjów produktowych, w tym m.in. festiwali i wydarzeń (w porozumieniu z Instytutem Adama Mickiewicza), kuchni polskiej, obiektów UNESCO, hoteli w obiektach historycznych oraz rozpoczęcie - we współpracy z innymi podmiotami zaangażowanymi w promocję Polski - przygotowań szczegółowych planów promocji w związku z polską prezydencją w Unii Europejskiej i organizacją EURO 2012.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: nieadekwatnym - w stosunku do możliwości finansowych - planowaniu zadań promocyjnych na rynkach zagranicznych, nierzetelnym sporządzaniu sprawozdań z działalności merytorycznej, a także niezachowaniu zasady priorytetowości finansowania POIT.

1. POT planowała w 2009 r. zadania, w szczególności na rynkach zagranicznych, bez określania szacunkowych kosztów ich realizacji oraz w liczbie przekraczającej

możliwości ich sfinansowania z przyznanej przez Ministra Sportu i Turystyki dotacji (w wysokości 38.769 tys. zł), co skutkowało niewykonaniem części planu.

W wyniku powyższego na 850 zadań przewidzianych do realizacji w 2009 r. - na wszystkich 30 rynkach zagranicznych - 305 nie zostało wykonanych, co stanowiło 35,9% planu, w tym 177 zadań (58%) dotyczyło turystyki miejskiej i kulturowej. W przypadku 22 rynków objętych działalnością POIT, na ogółem 738 zadań odstępiono od realizacji 278 (37,7%), z czego 202 (27,4%) to zadania, których wykonanie już na etapie planowania uzależniono od pozyskania finansowania z innych źródeł niż dotacja podmiotowa. Natomiast na pozostałych (ośmiu) rynkach zagranicznych nie wykonano 27 spośród 112 zadań, tj. 24,1% planu.

Dodatkowym utrudnieniem w pełnej realizacji zadań przez POT w 2009 r. było zmniejszenie w trakcie roku dotacji podmiotowej o kwotę 3.898 tys. zł, tj. 10%, jak również konieczność zwiększenia budżetów POIT wskutek wahań kursów walut. Należy jednak podkreślić, że o możliwości zmniejszenia środków na działalność merytoryczną POT została poinformowana po raz pierwszy w styczniu 2009 r., następnie w lutym, a w marcu otrzymała informację o obniżeniu dotacji podmiotowej do kwoty 34.871 tys. zł. Wprowadzone zmiany w wysokości dofinansowania winny skutkować – w ocenie NIK – modyfikacją planów merytorycznych.

2. Przedłożone przez POT do akceptacji Rady POT, a następnie Ministrowi Sportu i Turystyki, sprawozdania z działalności merytorycznej (za 2009 r. i I półrocze 2010 r.) były nierzetelne.

Powyższe sprawozdania, sporządzone w układzie budżetu zadaniowego, nie odnosiły się do działalności na rynkach zagranicznych (objętych właściwością POIT i pozostałych ośmiu, na których prowadzono działania promocyjne), jak również nie zawierały informacji o wynikach współpracy z innymi podmiotami w zakresie promocji i efektach monitorowania działań promocyjnych. Należy dodać, że sprawozdanie za 2009 r. zostało warunkowo przyjęte przez Radę POT.

Ponadto POT określiła w sprawozdaniach całkowity koszt realizacji podzadań, bez wskazania kosztów wykonania poszczególnych działań, a także nie dokonała oceny osiągnięcia zakładanych celów podzadań.

3. POT nie zachowała w 2009 r. przyjętej zasady priorytetowości finansowania rynków zagranicznych.

Pomimo uwzględnienia Niemiec i Japonii wśród rynków priorytetowych pod względem finansowania i koncentracji działań promocyjnych w 2009 r., środki na działalność ww. POIT w trakcie roku zostały zmniejszone o odpowiednio: 700 tys. zł (tj. 18,1% planu) oraz 66 tys. zł (6%) i w efekcie wykonanie w porównaniu z 2008 r. było niższe – w przypadku POIT w Berlinie o 589 tys. zł (tj. 15,7%), a POIT w Tokio o 45 tys. zł (4,5%).

Równocześnie, w trakcie 2009 r. plany finansowe czterech POIT, z których żaden nie obejmował rynku priorytetowego, zostały zwiększone: od 1,9% (POIT w Wiedniu) do 14,1% (POIT w Kijowie).

Przedstawiając Panu Prezesowi powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o realizację następujących wniosków pokontrolnych:

- 1) zapewnienie planowania działalności w granicach posiadanych środków finansowych,
- 2) rzetelne sporządzanie sprawozdań z działalności merytorycznej,
- 3) zachowanie zasady priorytetowości finansowania rynków zagranicznych.

Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Prezesa o przesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.